

До
г-н Румен Радев,
Министър на енергетиката

Становище

от

„ЕЙ И ЕС - ЗС МАРИЦА ИЗТОК I” ЕООД,

ЕИК: 123533834

седалище и адрес на управление: гр. Гълъбово, п.к. 6280

представявано от управителя Иван Михайлов Цанков.

ОТНОСНО: Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, публикуван за обществено обсъждане на 27.07.2023г.

Уважаеми г-н Министър,

Във връзка с публикувания за обществено обсъждане проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, изразяваме следното становище:

Подкрепяме усилията на Министерство на енергетиката за изменения в Закона за енергетиката, които да транспонират в по-пълна степен Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския Парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила на вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС, както и за изпълнение на мерките предвидени в Плана за възстановяване и устойчивост на Република България (НПВУ). Като собственик на ТЕЦ „Ей И Ес Гълъбово“, ние сме пряко заинтересовани от създаване на стабилна и предвидима правна уредба на отношенията в сектор енергетиката. За нас е от изключителна важност правната уредба да гарантира сигурността на доставките на електрическа енергия в страната, както и стабилност и ликвидност на финансовите отношения между пазарните участници в сектора.

Бихме желали да обърнем специално внимание на структурирането на енергийния пазар и правните възможности за сключване на сделки за продажба на електрическа енергия от производители:

- В проекта на закон се предлага премахване на фигурата на „обществения доставчик“, като се предвижда снабдяването на крайните клиенти за битови нужди да се осъществява от крайните снабдители или търговци на енергия. С това се премахват и „квотите“ за изкупуване на електроенергия от страна на обществения доставчик с цел доставки към крайните снабдители.

- Предвижда се Национална електрическа компания ЕАД да продължи да бъде страна по договорите по чл. 93 ал. 1, но в качеството му на търговец на електрическа енергия.
- Паралелно с това се въвежда изискването микса от енергия, който се предлага от тези лица на битовите клиенти да съдържа 60% енергия от нискоемисионно източници (предложение за изменение на чл.97, ал.4 от ЗЕ). Предвижда се сключване на дългосрочни споразумения (чл. 97, предложение за нова ал.4 „Дългосрочни договори, като споразумения за закупуване на електрическа енергия или други подобни споразумения със същия или еквивалентен предмет или ефект, включително допълнителни споразумения за продължаване срока на действащи договори, се сключват само за закупуване на електрическа енергия от нискоемисионни източници през организиран борсов пазар). Това предложение е обвързано с предвиждането да бъде създаден специален сегмент на борсовата платформата за двустранни договори за споразуменията по чл. 97, ал. 4. (дългосрочни споразумения)

Така разписани нормите поставят няколко въпроса, които следва да намерят безпротиворечиво правно решение:

1. Да се прецизира механизма за компенсиране на невъзстановяеми разходи с цел гарантиране финансовата стабилност на електроенергийния сектор и сигурността на доставките на електрическа енергия

С промяната на чл. 93 ал. 1 НЕК ЕАД продължава да е страна по споразумения за изкупуване на електрическа енергия, които са влезли в сила преди влизане в сила на Закона за енергетиката, но в качеството си на търговец на електрическа енергия. Тази промяна налага и прецизиране на текстовете в закона относно начина на компенсиране. С предложените текстове целим точно това за да се гарантира стабилността на финансовите потоци. Коего от друга страна ще подпомогне сигурността на доставките на електрическа енергия и допълнителни услуги от НЕК ЕАД, както и от централите от комплекса Марица Изток.

Във връзка с горното предлагаме следните изменения:

<i>Предложение за нова точка в чл.21, ал.1:</i>	<i>Предложение за изменение на нова точка в чл. 21, ал.1 и добавяне на нова подточка:</i>
Създава се т. 8в: „8в. във връзка със сделките по чл. 97, ал. 1, т. 4 определя ежемесечно компенсация за: а) покриване разходите на крайните снабдителите и търговци на електрическа енергия за доставка на електрическа енергия по регулирани цени под	Т.8в от чл.21, ал.1 да се измени както следва „8в. във връзка със сделките по чл. 97, ал. 1, т. 4 и невъзстановяемите разходи по чл.34, ал. 2, определя ежемесечно компенсация за: И да се създаде нова подточка „в“

<p>себестойност на битови крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа, на ниво ниско напрежение;</p> <p>б) покриване на разходите на битови крайни клиенти за закупуване на електрическа енергия на битовите крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа, на ниво ниско напрежение“.</p>	<p>в) за покриване невъзстановяемите разходи на енергийното предприятие, осъществявало дейност по лицензия за обществена доставка на електрическа енергия, произтичащи от сключените договори за дългосрочно изкупуване на разполагаемост и електрическа енергия.</p>
<i>Предложение за нов чл. 33б:</i>	<i>Предложение за добавяне на нова алинея в предложението чл. 33б:</i>
<p>Чл. 33б. (1) Размерът на компенсацията по чл. 21, ал. 1, б. 8в съответства на пазарните разходи на крайните снабдители и търговците за закупената енергия, необходима за снабдяване с електрическа енергия на обекти на битови крайни клиенти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение.</p> <p>(2) За целите на ал. 1 крайните снабдители и търговците представят в Комисията разходо-оправдателни документи за пазарните разходи за закупената енергия, необходима за снабдяване с електрическа енергия на обекти на битови крайни клиенти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение</p>	<p>„(3) Размерът на компенсацията по чл. 21, ал. 1, т. 8в, б. “в“ се определя като разликата между разходите на енергийното предприятие, осъществявало дейност по лицензия за обществена доставка на електрическа енергия по договорите за дългосрочно изкупуване на разполагаемост и електрическа енергия и приходите от тази реализирана енергия, намалена с процент, определен от Комисията, отразяващ присъщи разходи на търговеца, включително и разходи за небаланси.</p>
<i>Предложение за изменение на чл. 36б ал. 1 т. 1 :</i>	<i>Текст на чл. 36б ал. 1 т. 1 с предлаганите промени и промените по ЗИДЗЕ</i>
<p>1. извършени от енергийно предприятие в качеството му на обществен доставчик, определени с решение на Комисията за минали регулаторни периоди.</p>	<p>1. Извършени от енергийно предприятия, осъществявало дейност по лицензия за обществена доставка на електрическа енергия за изкупуване на електрическа енергия по договори за дългосрочно</p>

	<p>изкупуване на разполагаемост и електрическа енергия, включително за:</p> <p>а. сключените договори за дългосрочно изкупуване на разполагаемост и електрическа енергия, подлежащи на одобряване от Комисията за бъдещи периоди;</p> <p>б. сключените договори за дългосрочно изкупуване на разполагаемост и електрическа енергия, за минали периоди и одобрени от Комисията;</p> <p>в. натрупан и невъзстановен дефицит на енергийното предприятие, формиран през предходни регулаторни периоди, признат в Решение на Комисията,</p> <p>г. натрупан дефицит на обществения доставчик, формиран през предходни регулаторни периоди, подлежащ на разглеждане и на одобрение от Комисията</p>
<i>Предложение за изменение на чл. 36б ал.3:</i>	<i>Текст на чл.36б ал.3 с предложение за добавяне на нова допълнителна точка</i>
<p>(3) Плащания на компенсации се извършват въз основа на:</p> <p>1. договор, сключен с фонда, съгласно приетата от Министерския съвет програма за предоставяне на компенсации по ал. 1, т. 4, и</p> <p>2. договор, сключен между фонда и крайни снабдители и търговците за компенсациите по ал. 1, т. 5 и 6.</p>	<p>(3) Плащания на компенсации се извършват въз основа на:</p> <p>1. договор, сключен с фонда, съгласно приетата от Министерския съвет програма за предоставяне на компенсации по ал. 1, т. 4, и</p> <p>2. договор, сключен между фонда и крайни снабдители и търговците за компенсациите по ал. 1, т. 5 и 6.</p> <p>3. договори, сключени между фонда и енергийното предприятие по ал. 1, т. 1 за:</p> <p>а. компенсиране на разходите по сключените договори за дългосрочно изкупуване на разполагаемост и електрическа енергия, подлежащи на одобряване от Комисията за бъдещи периоди;</p>

	<p>б. компенсиране на разходите по сключените договори за дългосрочно изкупуване на разполагаемост и електрическа енергия, за минали периоди и одобрени от Комисията;</p> <p>в. за компенсиране на натрупания и невъзстановен дефицит на енергийното предприятие, формиран през предходни регулаторни периоди, признат в Решение на Комисията;</p> <p>г. за компенсиране на натрупания дефицит на енергийното предприятие, формиран през предходни регулаторни периоди, подлежащ на разглеждане и на одобрение от Комисията.</p>
--	--

2. Да се формулира по-добре изменението на чл. 93а ал.1 с цел да се избегнат неясноти относно отпадането на фигурата на обществен доставчик.

<i>Предложение за изменение на чл. 93а ал.1:</i>	<i>Предложение за нов текст на изменения чл. 93а ал.1:</i>
"Енергийно предприятие, титуляр на лицензия за обществена доставка на електрическа енергия преди влизане в сила на този закон изкупува електрическата енергия по договори за дългосрочно изкупуване на разполагаемост и електрическа енергия в качеството му на търговец на електрическа енергия."	"Енергийно предприятие, титуляр на лицензия за обществена доставка на електрическа енергия преди влизане в сила на този закон изкупува електрическата енергия по договори за дългосрочно изкупуване на разполагаемост и електрическа енергия в качеството му на търговец на електрическа енергия като сключените договори за дългосрочно изкупуване на разполагаемост и електрическа енергия и свързаните с тях обезпечения запазват действието си за срока, за който са сключени."

3. Да се предостави възможност производителите на електрическа енергия да търгуват свободно, произвежданата от тях електрическа енергия, а не само на тези които са изградени след 1 януари 2019 г. (т.е. да се премахне ограничението на чл.100, ал.4 от ЗЕ)

Към настоящия момент всички производители изградени преди 1 януари 2019г. са задължени да продават само и единствено на борсовия пазар. Считаме, че развитието на пазара на електрическа енергия налага промени в модела за търговия с енергия и е обосновано да се премахне императивното задължение производителите да продават енергия само на организиран борсов пазар (с изключение на централи, собственост на държавата и/или общините). По този начин производителите могат да избират как да продават електрическата енергия – чрез двустранен договор на търговец, на клиент, на организиран борсов пазар или на оператор на съоръжение за съхранение на електрическа енергия.

Предложението е продиктувано, включително поради факта, че подобно ограничение за търговия (само и единствено на организиран борсов пазар) не е практика в страните от европейския съюз (подобно ограничение бе въведено в Румъния, но бе отменено през 2021г.). Бихме искали да обърнем внимание относно спецификата на продажбата на електроенергия от въглищни централи и предоставяните от тях услуги за управление на системата. За да могат да предоставят услуги като първо и вторично управление, то блоковете на въглищните централи трябва да бъдат работят в синхрон с електроенергийната система, а това означава централите да са продали поне минималния стабилен товар на съответния блок на пазара на електроенергия. От там и нуждата тези централи да имат максимално много опции за продажба на електроенергията си, за да се увеличи максимално много броя на блоковете, които са синхронизирани и могат да предоставят допълнителни услуги на системата.

Във връзка с горното предлагаме следните изменения в чл.100 от ЗЕ

Предложение по чл.100	Текст на чл.100 с предлаганите промени и промените по ЗИДЗЕ
<p>1. Ал.4., <i>„Сделките по ал. 1, които се сключват от производители, които са с над 50 на сто държавно или общинско участие в капитала, от операторите на електропреносната и електроразпределителните мрежи за компенсиране на технологичните разходи по пренос, съответно по разпределение, се осъществяват на организиран борсов пазар на електрическа енергия.</i></p> <p>2. ал.5 се заличава</p> <p>3. ал.6 и 7 се изменят както следва: <i>„(6) Производители по чл. 162а и производители с обща инсталирана мощност 500 kW и над 500 kW по Закона за енергията от възобновяеми източници по Закона за енергията от възобновяеми източници може да</i></p>	<p><i>Чл.100 (1) Сделки с електрическа енергия по свободно договорени цени могат да сключват производителите, включително производителите на енергия от възобновяеми източници за количествата по чл. 31, ал. 5, т. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници, крайните снабдители на електрическа енергия, търговците на електрическа енергия, доставчиците от последна инстанция, операторът на борсовия пазар на електрическа енергия, координатори на балансиращи групи, крайните клиенти, операторите на съоръжения за съхранение на електрическа енергия и операторите на електропреносната, електроразпределителните и затворените електроразпределителни мрежи за компенсиране на технологичните разходи по пренос, съответно по разпределение.</i></p> <p><i>(2) (Доп. ДВ, бр. 56 от 2015 г., в сила от 24.07.2015 г.)</i> Общественият доставчик на електрическа енергия може да продава изкупена по реда на чл. 93а, ал. 1 и чл. 94 електрическа енергия по свободно договорени цени.</p> <p><i>(3) (Нова ДВ, бр. 38 от 2018 г., в сила от 01.07.2018 г.)</i> Общественият доставчик може да купува електрическа енергия по свободно договорени цени в случай на недостиг на количества електрическа енергия, в съответствие с които общественият доставчик сключва сделки с крайните снабдители.</p>

продават цялата или част от произведената електрическа енергия на организиран борсов пазар чрез координатор на балансираща група. В този случай координаторът регистрира при независимия преносен оператор производителите като подгрупа в балансиращата група.

(7) Координаторът на балансираща група, съответно търговецът на електрическа енергия изготвя месечна справка за продадената електрическа енергия на организиран борсов пазар по ал.6 и/или закупена по договори с производители по ал.6, която предоставя на комисията и фонда до 10-число на месеца, следващ месеца, за който се отнася.

(4) Сделките по ал. 1, които се сключват от производители, които са с над 50 на сто държавно или общинско участие в капитала, от операторите на електропреносната и електроразпределителните мрежи за компенсиране на технологичните разходи по пренос, съответно по разпределение, се осъществяват на организиран борсов пазар на електрическа енергия.

~~(5) (Нова ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г., предишна ал. 4, изм. ДВ, бр. 38 от 2018 г., в сила от 01.07.2018 г., доп. ДВ, бр. 91 от 2018 г., доп. ДВ, бр. 11 от 2023 г.) Алиней 4 не се прилага за сделки с електрическа енергия, които се сключват при условията и по реда на чл. 119, ал. 1 и 2, както и за сделки, сключени от производители на електрическа енергия от възобновяеми източници с обекти, въведени в експлоатация след 1 януари 2019 г. и за сделки, сключени от оператори на съоръжения за съхранение на електрическа енергия, присъединени след 1 февруари 2023 г.~~

(6) Производители по чл. 162а и производители с обща инсталирана мощност 500 kW и над 500 kW по Закона за енергията от възобновяеми източници по Закона за енергията от възобновяеми източници може да продават цялата или част от произведената електрическа енергия на организиран борсов пазар чрез координатор на балансираща група. В този случай координаторът регистрира при независимия преносен оператор производителите като подгрупа в балансиращата група

(7) Координаторът на балансираща група, съответно търговецът на електрическа енергия изготвя месечна справка за продадената електрическа енергия на организиран борсов пазар по ал.6 и/или закупена по договори с производители по ал.6, която предоставя на комисията и фонда до 10-число на месеца, следващ месеца, за който се отнася.

С уважение: _____

Иван Цанков, управител

Ей И Ес - ЗС Марица Изток I ЕООД